

Sygn. akt XXIV Ns 11/25

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2025 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Agnieszka Bedyńska-Abramczyk
-----------------	-------------------------------------

Protokolant: sekretarz sądowy Natalia Szpura

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2025 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena

z udziałem Sławomira Ćwika, Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym (wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej)

postanawia:

1.

wniosek oddalić;

2.

kosztami postępowania obciążyć w całości wnioskodawcę Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena, szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawić referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXIV Ns 11/25

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 11 lutego 2025 roku W. T. Pełnomocnik Wyborczy Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena, wskazując jako uczestników postępowania Sławomira Ćwika i Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni, wystąpił o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 par. 1 kodeksu wyborczego, domagając się:

1)

zakazania uczestnikowi postępowania Sławomirowi Ćwikowi rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena, a także nieprawdziwych informacji insynuujących oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków;

2)

nakazania uczestnikowi postępowania Sławomirowi Ćwikowi sprostowania nieprawdziwych informacji o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena, a także nieprawdziwych informacji insynuujących oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena

związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków, w formie ogłoszenia o treści:

„Sławomir Ćwik, Poseł RP na Sejm, działając w ramach kampanii wyborczej prowadzonej przez Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołownię oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena, a także nieprawdziwych informacji insynuujących oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków, są nieprawdziwe.”,

opublikowanego na oficjalnych social mediach uczestnika: (...), (...);

3)

nakazania uczestnikowi postępowania Sławomirowi Ćwikowi przeproszenia wnioskodawcy poprzez wręczenie spisanego własnoręcznie i podpisanego oświadczenia o następującej treści:

„Przepraszam Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena oraz Sławomira Mentzena za to, że w kampanii wyborczej przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2025 r. rozpowszechniałem nieprawdziwe informacje o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena, a także nieprawdziwych informacji insynuujących oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków.”;

4)

nakazania uczestnikowi postępowania Sławomirowi Ćwikowi wpłacenie kwoty 50.000 zł na rzecz Fundacja (...), ul. (...), (...)-(...) W., KRS (...), (...);

5)

zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wnioskodawca wskazał, iż w czasie trwającej kampanii wyborczej przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2025 r. Sławomir Ćwik, Poseł RP na Sejm, działając w ramach kampanii wyborczej prowadzonej przez Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołownię, podczas swojego wystąpienia w dniu 5 lutego 2025 roku w czasie 28 posiedzenia Sejmu, rozpowszechnił nieprawdziwe informacje o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena, a także nieprawdziwe informacje insynuujące oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków. Jako fałszywe wnioskodawca wskazał również stwierdzenie, że kandydat Sławomir Jerzy Mentzen „zebrał 12 mln zł od Polaków” oraz że wykorzystał do tego fundację rodzinną „żeby nie płacić podatków”. Wnioskodawca nie zgodził się ze słowami uczestnika, który stwierdził, że „spółka (...) przynosi straty”. Odwołanie do działalności gospodarczej kandydata znajduje się również w pytaniu retorycznym uczestnika „Gdzie obiecane zyski dla akcjonariuszy, panie pośle Mentzen?”, które zdaniem wnioskodawcy sugeruje, że kandydat na prezydenta RP obiecywał akcjonariuszom zyski. Wnioskodawca podniósł, że nieprawdziwe jest także stwierdzenie, jakoby „pan poseł Mentzen, zamiast pracować w Sejmie, jedynie wykorzystuje polityczną popularność do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu”.

W opinii wnioskodawcy słowa uczestnika postępowania jednoznacznie wskazują, że kandydat na prezydenta RP Sławomir Jerzy Mentzen jest kandydatem niegodnym zaufania, pełniącym funkcje publiczne wyłącznie w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, czy wręcz dopuszczającym się oszustwa gospodarczego i szkodliwej optymalizacji podatkowej. Ponadto, zdaniem wnioskodawcy, uczestnik zestawia kandydata z niechlubnymi poczynaniami innych polityków, które w sposób oczywisty godzą nie tylko w dobre imię kandydata na prezydenta RP, ale stanowią realną negatywną agitację wyborczą – zwłaszcza przy personalnych powiązaniach uczestnika z kandydatem na prezydenta RP Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona

Hołowni. Wnioskodawca zaznaczył, że Sławomir Ćwik nie poprzestał na wypowiedzi w Sejmie i w tym samym dniu fragment transmisji swojej wypowiedzi udostępnił na portalu (...), co ponowił w dniu 6 lutego 2025 r. jego zdaniem należy zatem uznać, iż uczestnik wygłosił nieprawdziwe informacje w pełni rozmyślnie i wyłącznie w celu postawienia wnioskodawcy w negatywnym świetle, czym osiągnął zamierzony cel, m.in. w postaci artykułu opublikowanego przez (...).

W odpowiedzi na wniosek uczestnik Sławomir Ćwik (dalej także jako „uczestnik ad 1”) wniósł o oddalenie wniosku jako bezzasadnego. Podkreślił, iż jego wypowiedź nie zawierała nieprawdziwych informacji, ponadto nigdy nie zarzucał Sławomirowi Mentzenowi oszustwa, sprzeniewierzenia środków uzyskanych od inwestorów ze sprzedaży akcji (...) S.A. czy też próby uniknięcia podatków w związku z działalnością gospodarczą tej spółki. Uczestnik wskazał również, że kończąc swe wypowiedzi w dnia 5 i 6 lutego 2025 r., składał formalne wnioski, które umożliwiały Sławomirowi Mentzenowi wyjście na mównicę i odniesienie się do wypowiedzi w ramach wniosków przeciwnych, względnie wnioskować o sprostowanie. Z możliwości tych Sławomir Mentzen nie skorzystał. Na rozprawie w dniu 12 lutego 2025 r. uczestnik wskazał dodatkowo na jedynie ocenny charakter spornych wypowiedzi, nie podlegających weryfikacji prawda/fałsz w trybie rozpoznawania wniosku wyborczego. Wniósł o zasądzenie na jego rzecz od wnioskodawcy kosztów postępowania. (odpowiedź na wniosek uczestnika ad 1 – k. 260-273).

Natomiast uczestnik Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni (dalej także jako „uczestnik ad 2”) podniósł brak legitymacji biernej po swojej stronie, wniósł o umorzenie postępowania w stosunku do niego, ewentualnie o oddalenie w całości wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika ad 2 kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W ocenie uczestnika żadne ze zdarzeń opisanych we wniosku, w tym działania, wypowiedzi ani publikacje Sławomira Ćwika nie stanowiły materiałów wyborczych ani wypowiedzi lub innych form agitacji wyborczej prowadzonej przez Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni, nie jest więc uzasadnione prowadzenie niniejszego postępowania z udziałem przedmiotowego komitetu (odpowiedź uczestnika ad 2 – k.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 stycznia 2025 r. utworzony został Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena, startującego w wyborach prezydenckich, które odbędą się w dniu 18 maja 2025 roku. Pełnomocnikiem wyborczym Komitetu jest W. T. (bezsporne).

Uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 20 stycznia 2025 r. utworzony został Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni, startującego w wyborach prezydenckich, które odbędą się w dniu 18 maja 2025 roku. Pełnomocnikiem wyborczym Komitetu jest J. T. (bezsporne).

Sławomir Ćwik jest członkiem partii politycznej Polska 2050 Szymona Hołowni, posłem na Sejm RP X kadencji (bezsporne). Sławomir Ćwik nie jest członkiem Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni, (oświadczenie pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni – w aktach).

Sławomir Mentzen jest prezesem zarządu firmy (...) S.A. z siedzibą w T. (odpis z KRS – k. 230-232v).

W dniu 5 lutego 2025 roku, a zatem w okresie trwającej kampanii wyborczej, odbywało się 28 posiedzenie Sejmu, podczas którego głos zabrał również Sławomir Ćwik, wypowiadając następujące słowa: „, Szanowny Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Poseł Mentzen ostatnio chwalił się, że dużo i szybko zebrał. Może poseł Mentzen opowie nam, jak zebrał od Polaków 12 mln zł przez Fundację (...), żeby nie płacić podatków. Wykorzystując popularność i zaufanie Polaków, Mentzen sprzedawał akcje o wartości nominalnej 10 gr po 36 zł każda - 360 razy więcej. Nie wiem, czy wszyscy wiedzą, że nawet złotówka ze sprzedaży tych akcji nie trafiła do spółki (...) SA na rozwój działalności. Całe 12 mln zainkasowała Fundacja (...). Jak tylko spółka weszła na giełdę, zaczęły spadać przychody. Spółka przynosi straty, a pan Mentzen pisze w raporcie, że nie wie, co robić, i narzeka - narzeka, że ten Sejm nie komplikuje przedsiębiorcom prawa podatkowego i Mentzen nie może zarabiać. Gdzie obiecane zyski dla akcjonariuszy, panie pośle Mentzen? Tyle są warte pana obietnice? Każdy może robić biznes, to nic złego, ale pan poseł Mentzen, zamiast pracować w Sejmie, jedynie wykorzystuje polityczną popularność do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu. To godzi w dobre imię Sejmu i dlatego podnoszę ten temat. Jeden byłby poseł celebryta na politycznym nazwisku już oszukał tysiące Polaków. Nie chcemy powtórki. Ale poprawię się, panie

pośle Mentzen. Pan zna się nie tylko na wacie cukrowej, lody też pan potrafi kręcić.” (sprawozdanie stenograficzne z 28. Posiedzenia Sejmu RP z dnia 5 lutego 2025 r. – k. 8).

W tym samym dniu Sławomir Ćwik udostępnił na portalu (...) nagranie ww. wypowiedzi wraz z wpisem o treści: „, Sympatycy (...) i (...) - dalej upieracie się, że # (...) dotrzymuje słowa? To gdzie te obiecane akcjonariuszom zyski? Wejście na giełdę i tylko straty! A 12 mln dla siebie są. I tyle są warte obietnice # (...). Dobrze się zastanówcie komu zaufać!” (wpis Sławomira Ćwika na portalu (...) z dnia 5 lutego 2025 r. – k. 9).

W dniu 6 lutego 2025 roku uczestnik ponownie udostępnił na portalu (...) przedmiotowy fragment, tym razem z komentarzem o treści: „Ja nie kłamię! Jeśli @SławomirMentzen twierdzi, że skłamałem to niech składa pozew w trybie wyborczym i w 24h mamy wyrok sądu. Niech nie ucieka w tryb gdzie wyrok oddalający jego powództwo będzie za 5 lat! Mówię sprawdzam!” (wpis Sławomira Ćwika na portalu (...) z dnia 6 lutego 2025 r. – k. 10).

Powyższe ustalenia zostały dokonane w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, których prawdziwości nie było podstaw kwestionować. Istotna część okoliczności faktycznych była pomiędzy stronami niesporna, w tym fakt wystąpienia Sławomira Ćwika podczas 28. posiedzenia Sejmu RP i treść jego wypowiedzi.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. 21, poz. 112 ze zm.), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

1)

zakazu rozpowszechniania takich informacji;

2)

przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;

3)

nakazania sprostowania takich informacji;

4)

nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;

5)

nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;

6)

nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Natomiast stosowanie do dyspozycji z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Ponadto art. 109 kodeksu wyborczego przewiduje, iż materiałem wyborczym jest każdy, pochodzący od komitetu wyborczego upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami.

W okolicznościach niniejszej sprawy uznać należy, że wniosek został złożony przez osobę zainteresowaną - czynnie legitymowaną. Zgodnie z treścią art. 111 § 1 kodeksu wyborczego legitymowanym do złożenia wniosku jest kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego. Przedmiotowy wniosek złożony został przez pełnomocnika wyborczego

formalnie utworzonego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena, co niewątpliwie spełnia powyższe warunki.

W świetle powyższych przepisów, zakresie legitymacji biernej, należy przyjąć, iż uczestnikiem w sporach wyborczych może być każdy podmiot rozpowszechniający materiały wyborcze, które zawierają nieprawdziwe, według twierdzeń wnioskodawcy, informacje. Przepisy nie zawężają tej legitymacji do kandydata startującego w wyborach czy pełnomocnika komitetu wyborczego. W niniejszej sprawie Sąd nie miał wątpliwości, że autorem kwestionowanej przez wnioskodawcę wypowiedzi był Sławomir Ćwik, który jest członkiem, a jednocześnie posłem partii kandydata na Prezydenta RP Szymona Hołowni. Podmiotem legitymowanym biernie będzie zatem każdy podmiot prowadzący agitację wyborczą. Na gruncie oceny ogólnej przesłanki legitymacji jest to wystarczająca podstawa do uznania legitymacji biernej uczestnika ad. 1 w postępowaniu prowadzonym z wniosku w trybie wyborczym

Zdecydowane wątpliwości budzi natomiast legitymacja bierna uczestnika ad. 2 tj. Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni, który nie był ani autorem kwestionowanej wypowiedzi ani nie brał udziału w jej rozpowszechnianiu. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z brzmieniem art. 84 § 3 kodeksu wyborczego, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej komitety wyborcze mogą być tworzone wyłącznie przez wyborców, w przeciwieństwie chociażby do wyborów do Sejmu i do Senatu oraz do Parlamentu Europejskiego, gdzie prawo tworzenia komitetów wyborczych przysługuje również partiom politycznym i ich koalicjom (§ 2). Z powyższego wynika, że proces wyborczy mający na celu wyłonienie najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej jest obwarowany dodatkową przesłanką i przynajmniej w teorii zakłada organizacyjne odseparowanie od jakiegokolwiek partii politycznej. Z samego więc faktu powiązania Sławomira Ćwika z partią Polska 2050 Szymona Hołowni nie można wyprowadzić odpowiedzialności Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni za jego wypowiedź i tym samym legitymacji biernej tego uczestnika. Wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów, aby ww. Komitet miał bezpośredni związek z kwestionowaną wypowiedzią czy uczestniczył w jej rozpowszechnianiu, nagranie zostało udostępnione wyłącznie przez Sławomira Ćwika w jego mediach społecznościowych. Ponadto wątpliwości te zdaje się zauważać sam wnioskodawca, który formułując żądania wniosku nie objął nimi uczestnika ad. 2.

Reasumując, uczestnikowi Komitetowi Wyborczemu Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Szymona Hołowni nie można przypisać legitymacji biernej w niniejszej sprawie, w związku z czym wniosek w tym zakresie podlegał oddaleniu.

Jak wyżej wspomniano podmiotem legitymowanym biernie będzie zatem każdy podmiot prowadzący agitację wyborczą.

Przewidziany w kodeksie wyborczym mechanizm kontroli ma zapewnić uczciwą kampanię wyborczą i tym samym umożliwić obywatelom dostęp do zgodnych z prawdą informacji o podawanych w toku kampanii wyborczej. Z obowiązującego orzecznictwa jednoznacznie wynika, iż podstawową funkcją sądowego rozstrzygnięcia sporów powstających pomiędzy kandydatami i ich komitetami wyborczymi w toku prowadzonej kampanii wyborczej jest ochrona rzetelności procesu wyborczego, czemu służyć ma nałożony na sądy obowiązek weryfikowania zgodności z prawdą informacji podawanych w toku kampanii wyborczej. Przewidziany w kodeksie mechanizm kontroli ma w ten sposób zapewnić uczciwą kampanię wyborczą i tym samym umożliwić obywatelom dostęp do zgodnych z prawdą informacji o sprawach publicznych i o kandydatach. Kampania wyborcza powinna prowadzić bowiem do swobodnego i niezakłóconego uformowania się woli wyborców i podjęcia decyzji wyrażanej w akcie głosowania. (por: Wyrok TK z 21.07.2009 r., K 7/09, OTK-A 2009, nr 7, poz. 113).

Zakres przedmiotowy postępowania w sprawie sporów wyborczych ograniczony został do zdarzeń związanych z agitacją wyborczą, które miały miejsce w trakcie trwania kampanii wyborczej. Wypowiedź Sławomira Ćwika miał niewątpliwie miejsce w trakcie kampanii wyborczej. Należy jednak rozważyć, czy wystąpienie posła podczas posiedzenia Sejmu może mieć charakter agitacji wyborczej w świetle art. 111 § 1 kodeksu wyborczego. Należy przypomnieć, iż zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu objęte są nim nie tylko standardowe „materiały wyborcze”, ale także „wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej” mogące mieć wpływ na wynik wyborów. W tym pojęciu mieszczą się także materiały prasowe, wypowiedzi radiowe, wywiady. Zasadniczym elementem jest cel danego zachowania, który musi mieć w ocenie Sądu charakter agitacyjny, czyli zmierzać do pozyskania zwolenników lub zdyskredytowania innego kandydata lub ugrupowania w oczach wyborców. Niewątpliwie nie każda wypowiedź, wystąpienie z mównicy sejmowej przeciwnika politycznego startującego w wyborach kandydata będzie agitacją wyborczą jednak, zdaniem Sądu, wypowiedź uczestnika Sławomira Ćwika można uznać za wypowiedź przesłanki te spełniającą.

W ocenie Sądu za zaliczeniem wystąpienia posła w poczet form agitacji wyborczej przemawia wykładnia celowościowa art. 111 § 1 kodeksu wyborczego. Gdyby bowiem w trybie wyborczym dopuszczalne było rozpoznawanie jedynie spraw dotyczących materiałów wyborczych wyraźnie oznaczonych przez komitety wyborcze, byłoby to swego rodzaju zachętą do łamania ustawy. Premiiowane byłyby komitety, które celem uniknięcia rygorów odpowiedzialności wynikającej z szybkiego trybu wyborczego, do prowadzenia agitacji wyborczej posługiwały się podmiotami trzecimi, formalnie z nimi nie związanymi. Prowadziłyby to z kolei do pozbawienia konkurentów możliwości skorzystania z szybkiej ochrony prawnej, co ma znaczenie w okresie bezpośrednio poprzedzającym wybory i ciszę wyborczą, kiedy standardowe środki ochrony prawnej przewidziane w Kodeksie cywilnym byłyby nieskuteczne, właśnie z uwagi na ów krótki czas pozostający do dnia głosowania (post. SA w Rzeszowie z 7.9.2013 r., I ACz 775/13, Legalis).

Nie ulega wątpliwości, iż uczestnik Sławomir Ćwik jest związany z kandydatem na prezydenta Szymonem Hołownią, pełni on bowiem funkcję poselską z ramienia jego partii. W najlepiej rozumianym interesie uczestnika leży zatem, by Szymon Hołownia uzyskał jak najwyższy wynik w nadchodzących wyborach i objął urząd Prezydenta RP.

Zdaniem Sądu można zatem przyjąć, iż wypowiedź uczestnika Sławomira Ćwika stanowiła formę prowadzonej agitacji wyborczej. Bezsprene agitacja może mieć charakter pozytywny jako namawianie do głosowania „za” kimś albo negatywny – zniechęcania do głosowania na przeciwników i konkurentów politycznych. Istotna jest tu potencjalna możliwość wpływu danej informacji na podejmowany akt wyboru. Sąd uznał, iż sporna wypowiedź uczestnika Sławomira Ćwika, a następnie powielenie jej przez uczestnika na portalu (...), miało przede wszystkim na celu zniechęcenie do oddania głosu na kandydata Sławomira Mentzena, co mogłoby się przełożyć na wyższy wyniki wyborczy kandydata Szymona Hołowni.

Przechodząc do dalszej oceny przedmiotowego wniosku podkreślić należy, iż zasadniczą przesłanką materialnoprawną warunkującą przyznanie ochrony wnioskodawcy jest w niniejszej sprawie fałsz, nieprawdziwość informacji zawartej w wypowiedzi uczestnika Sławomira Ćwika. Badaniu w trybie wyborczym podlegają jedynie konkretne informacje, które podlegają takiej weryfikacji w kategorii prawda/ fałsz w przeciwieństwie do wypowiedzi o charakterze ocennym.

W postępowaniu toczącym się podstawie przepisu art. 111 kodeksu wyborczego, to na uczestniku postępowania spoczywa obowiązek przedstawienia wystarczających dowodów, że informacja przez niego użyta była prawdziwa, zgodnie z art. 6 KC oraz 232 KPC oraz art. 13 § 2 KPC.

W pierwszej kolejności należy wskazać, które sformułowania zawarte w wystąpieniu Sławomira Ćwika wnioskodawca uznał za nieprawdziwe. Wnioskodawca nie zgodził się ze słowami uczestnika, który stwierdził, że kandydat Sławomir Jerzy Mentzen „zebrał 12 mln zł od Polaków” oraz że wykorzystał do tego fundację rodzinną „żeby nie płacić podatków”. Jako fałszywe wnioskodawca wskazał również stwierdzenie, że „spółka (...) przynosi straty”. Odwołanie do działalności gospodarczej kandydata znajduje się również w pytaniu retorycznym uczestnika „Gdzie obiecane zyski dla akcjonariuszy, panie pośle Mentzen?”, które zdaniem wnioskodawcy sugeruje, że kandydat na prezydenta RP obiecywał akcjonariuszom zyski. Wnioskodawca podniósł, że nieprawdziwe jest także stwierdzenie, jakoby „pan poseł Mentzen, zamiast pracować w Sejmie, jedynie wykorzystuje polityczną popularność do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu”.

Natomiast w petitum wniosku wnioskodawca domagał się ochrony prawnej jedynie w zakresie niektórych z powyższych sformułowań. W konsekwencji żądał podjęcia przez uczestnika czynności naprawczych z uwagi na zawarcie w jego wypowiedzi nieprawdziwych informacji jedynie:

- o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu,
- insynuujących oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów i próbę uniknięcia podatków.

W przekonaniu Sądu kwestionowane przez wnioskodawcę twierdzenia o rzekomym wykorzystywaniu popularności i zaufania Polaków przez kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena do zarabiania pieniędzy na giełdzie i alkoholu oraz o próbie uniknięcia podatków jednoznacznie nie poddają się ocenie prawda/fałsz. Nie nadają się do weryfikacji pod względem prawdziwości, bowiem wyrażają – czy to bezpośrednio, czy pośrednio – jedynie opinię/ocenę autora wystąpienia. Powyższe nie oznacza, że nie mają

pejoratywnego wydzwisku, na co wskazywał wnioskodawca, jednak w sposób jednoznaczny sposób ich sformułowania wyklucza możliwość klasyfikowania ich jako agitacji prawda/fałsz w rozumieniu art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Z tych względów Sąd uznał, iż złożony wniosek w tym zakresie nie spełnia wymogów określonych przez przepisy kodeksu wyborczego i z tych względów podlega oddaleniu.

Jeżeli chodzi natomiast o pozostałe sformułowania - oszustwa kandydata na prezydenta RP Sławomira Mentzena związane z działalnością gospodarczą (...) S.A. z siedzibą w T. - o sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów - to zaznaczyć należy, iż stanowią one co do zasady mocno pejoratywne oceny. Jednakże nie można pominąć, iż w żadnym fragmencie wypowiedzi nie zostało użyte przez Sławomira Ćwika słowo oszustwo czy sprzeniewierzenie środków. Wnioskodawca domaga się sprostowania informacji o „sprzeniewierzenie środków uzyskanych od inwestorów”, które nie zostały użyte. Poseł spytał jedynie, co stało się z obiecanyymi zyskami dla akcjonariuszy spółki (...), nie posunął się do określenia działań kandydata „sprzeniewierzeniem środków” czy „oszustwem”. Wnioskodawca zastąpił więc pytanie retoryczne stwierdzeniem, które ma jednoznacznie negatywne konotacje. Nie zachodzą zatem żadne podstawy do zakazania uczestnikowi rozpowszechniania takich wypowiedzi, nakazanie ich sprostowania czy przeproszenie za ich wypowiedzenie czy rozpowszechnianie.

Sąd miał również na uwadze, iż niewątpliwie druga funkcja przepisów zapewniających prawidłowy przebieg kampanii wyborczej związana jest z ochroną dóbr osobistych uczestników procesu wyborczego, ochroną czci i dobrego imienia. Treść przepisów art. 111 § 1 pkt 4 i 5 wyraźnie do takiego rodzaju ochrony się odwołuje. Nie oznacza to jednak, że postępowanie w sporach wyborczych to szczególnie rodzaj postępowania w przedmiocie ochrony dóbr osobistych. Zgodnie z założeniem ustawodawcy podstawową przesłanką uzyskania ochrony prawnej jest niezgodność z prawdą podanej informacji.

Dodatkowo należy wskazać, iż nawet gdyby przyjąć, iż takie sporne wypowiedzi padały i poddają się ocenie prawda/fałsz to i tak wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie z uwagi na nieprecyzyjne sformułowanie żądania.

Porównując treść petitum wniosku oraz kwestionowane fragmenty wypowiedzi przytoczone w uzasadnieniu wniosku, jak już wyżej wspomniano, należało dojść do przekonania, że żądania wnioskodawcy jedynie częściowo pokrywały się ze stwierdzeniami wymienionymi jako fałszywe. Z analizy wynika, iż ostatecznie wnioskodawca ograniczył swoje żądanie do trzech fragmentów, które mają w przeważającym zakresie charakter ocenny. Zakres żądanej ochrony prawnej, informacje przedstawione przez wnioskodawcę do zakazu rozpowszechniania, sprostowania i przeproszenia charakteryzują się tak wysokim stopniem ogólności, że ich sprostowanie w drodze zwykłej negacji mogłoby doprowadzić w sytuacji, w której sprostowanie wykracza poza zakres prostowanej wypowiedzi i przesądza pewne fakty „na przyszłość”. Informacje, których sprostowania żąda wnioskodawca, również są pojęciami nieostrymi i rozmywającymi sens pierwotnej wypowiedzi. Stoi to zatem w sprzeczności z ratio legis instytucji protestu wyborczego przewidzianej w kodeksie wyborczym. Celem ustawodawcy było zagwarantowanie uczciwej i przejrzystej kampanii wyborczej – nie oznacza to jednak, że zakazane jest wyrażanie swoich poglądów przez wyborców (nawet tych będących politykami) czy krytyka osób startujących w wyborach. Zdecydowanie możliwe jest przede wszystkim komentowanie kampanii wyborczej, prowadzenie dyskursu społecznego w tym zakresie.

Ograniczenia wprowadzone przez ustawodawcę dotyczą jedynie nieuczciwej agitacji wyborczej w zakresie podawanych faktów dających się ocenić jako prawda/fałsz, a przedmiotowy wniosek takich wymogów nie spełnia. Żądanie powinno być tak sformułowane aby Sąd mógł orzec o zakazaniu rozpowszechniania czy sprostowaniu konkretnego faktu, nawiązującego do konkretnych okoliczności faktycznych tak aby orzeczenie było czytelne i wykonalne. Zakazanie przez Sąd np. rozpowszechniania ogólnej informacji, że Sławomir Mentzen próbuje uniknąć płacenia podatków czy zakazanie rozpowszechniania insynuacji oszustwa związanego z działalnością gospodarczą (...) S.A. bez podania np. jakie były mechanizmy unikania płacenia podatków czy na czym w szczególności polegało oszustwo czy sprzeniewierzenie środków finansowych stoi w sprzeczności z wymogami ustawowymi trybu w jakim rozpoznawana jest niniejsza sprawa.

Jedynie na marginesie warto ponadto zauważyć, iż wnioskodawca zażądał umieszczenia żądanego sprostowania na oficjalnych social mediach uczestnika, tj. portalach (...), (...) i (...), podczas gdy z materiału dowodowego przedstawionego przez wnioskodawcę wynika, że wypowiedź uczestnika została przez niego opublikowana wyłącznie na portalu (...). Treść sprostowania powinna niewątpliwie dotrzeć do tego samego, określonego kręgu odbiorców, a żądanie zamieszczenia tekstu sprostowania na pozostałych mediach

społecznościowych uczestnika wymogu tego nie spełnia. Należy podkreślić, że środki stosowane w ramach art. 111 § 1 kodeksu wyborczego muszą być stosowane proporcjonalnie oraz adekwatnie do miejsca i czasu ewentualnej agitacji wyborczej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił wniosek jako niezasadny.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., obciążając nimi w całości wnioskodawcę Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sławomira Jerzego Mentzena, a na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu.

sędzia Agnieszka Bedyńska-Abramczyk